

REFLEXION

Ska en bra svensk modell försvinna?

»Ingenstans i Europa ser man en motsvarande följsamhet till rekommenderade läkemedel.«

Landshövding Stefan Carlsson har nu presenterat sin myndighetsutredning. Tio befintliga myndigheter inom vård- och omsorgsrådet föreslås bilda fyra helt nya. Redan i januari 2014 ska den nya organisationen vara på plats. En första ny generaldirektör ska tillsättas inom kort. Här råder ingen sommarlättja! Märkligt är att utredningen också föreslår att lagen om läkemedelskommittéer från 1996 ska upphävas. Motivet är att den försvårar integreringen av olika typer av rekommendationer i vården, men någon bakgrund till denna tes presenteras inte. Lagen har ett obligatoriskt krav på att det ska finnas minst en läkemedelskommitté i varje landsting, med uppgift att verka för en rationell läkemedelsanvändning.

Det är inte så svårt att skriva ihop riktlinjer för hur vi bör agera i vården. Men det är erkänt svårt att skapa förtroende för dessa, förankra dem och nå följsamhet. Det är här som läkemedelskommittéerna har varit så framgångsrika! Genom att engagera lokala kollegor, väl förankrade i läkarkåren och i vården, får arbetet kring de skreklistorna trovärdighet och genomslag. Den svenska modellen är i dag internationellt uppmärksammas. Ingenstans i Europa ser man en motsvarande följsamhet till rekommenderade läkemedel. WHO har initierat en internationell kurs i det svenska konceptet. Undra på att de svenska läkemedelskommittéerna utgör en nagel i ögat på den globala läkemedelsindustrin. Det är denna tunga kraft som skiljer läkemedelsfrågorna från andra vårdfrågor och som kräver en särskild kompetens- och evidenskultur som motkraft. Är det en motkraft som Stefan Carlsson vill stävja?

Ylva Böttiger
medicinsk redaktör
ylva.bottiger@lakartidningen.se

Foto: Lena Garnold

Internmedicinaren Maria Taranger och kirurgen Helena Taflin på Östra sjukhuset i Göteborg arbetar för att den palliativa vården ska bli bättre. **AKTUELLT Sidan 1270**

REFLEXION

1263 Ska en bra svensk modell försvinna? *Ylva Böttiger*

SIGNERAT

1267 Marknadsföring av skönhetskräver god etik *Thomas Flodin*

LT DEBATT

1268 Exemplet Rinkeby–Kista: Tidiga insatser viktiga för hälsan bland barn med socialtjänstinsatser *Bo Burström, Gunilla Bergh, Anneli Marttila, Helena Martin*

1269 Apropå! En Cochrane-rapport om öppna jämförelser. Kärnan i läkekonserten trängs bort *Bengt Järhult*

AKTUELLT

1270 Sjukhusen sämst på palliativ vård

1272 »Även när en sjukdom inte längre är botbar har vi läkare en jätteviktig roll att spela«

1275 Flera satsningar på palliativ vård på gång. »Det avgörande är att läkarna kommer med på banan«

1276 Krav på tillstånd för estetisk behandling

1277 800 tjänster ska bort. Oro på Karolinska efter beskedet

1278 Ställföreträdarfrågan ska utredas

MEDICINSK KOMMENTAR

1280 Nedmontering av »Big Pharma« ger ny kraft åt läkemedelssektorn. Dynamiska life sciences-kluster kan ge svensk konkurrenskraft *Thomas Hedner, Lars Gatenbeck*

NYA RÖN

1282 Kvaliteten i läkemedelsbehandlingen viktig för äldres livskvalitet *Inger Nordin Olsson*

HIV-profylax motiverad under hela amningsperioden *Anders Hansen*

1283 Mobilt stroke-team gav stora tidsvinster *Anders Hansen*

Risken för malignt melanom identifierad *Anders Hansen*

Följer man råd om D-vitaminintag och har tillräcklig utevistelse bör D-vitaminbehovet kunna tillfredsställas. Det är dock inte klarlagt vad som är tillräcklig utevistelse för grupper med mörk hudfärg och om råden resulterar i normala D-vitaminnivåer även under vintern. **Sidan 1285**

Foto: Photo Researchers/IBL Bildbyrå

1284 Risken för suicidförsök påverkas av både biologiska arvet och uppväxtmiljön *Bo Runeson*

Framgångsrik satsning på att få bukt med barnadödligheten *Anders Hansen*

KLINIK OCH VETENSKAP

1285 *Klinisk översikt* Risk för D-vitaminbrist bland vissa grupper i Sverige. Nya rekommendationer kan övervägas – optimalt D-vitaminstatus ännu okänt *Pia Karlsland Åkeson, Thomas Casswall, Inger Kull*

1290 *Originalstudie* Svårt implementera avvänjning från tobak i ordinarie vårdrutin *Agneta Hjalmarson, Mona From Attebring, Johan Herlitz*

1294 *Vårdutveckling* Forskning på kvalitetsregister ger klinisk nytta. Resultat från Nationella prostatacancerregistret *Sara Wirén, Pär Stattin*

DEBATT OCH BREV

1298 *Cancersjuka nekas behandling* med de nya dyra läkemedlen *Thomas Linné*

1299 *Dra tillbaka SPUR-förslaget!* *Tomas Bremell, Annika Teleman*

1300 *Replik: Läkarförbundet värnar om inspektionerna* *Gunnar Welander, Heidi Stensmyren, Håkan Wittgren*

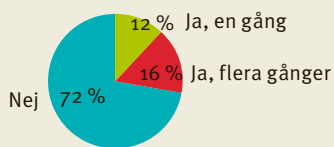
Samarbete efterlyses för bättre metoder och utvärdering inom psykiatri *Anders Milton*

1302 *Förslag om läkemedelsgenomgångar saknar struktur och evidens* *Magnus Axelsson*

Mer debatt på Läkartidningen.se

WEBBFRÅGAN:

Har du blivit utsatt för våld eller hot om våld i tjänsten under senaste året?

116 hade svarat den 25 juni kl 11.00.

Illustration: Colourbox

KULTUR Om vikten av att vara en god handledare. Sidan 1302

KULTUR

1302 *Vem handleder handledarna?* *Christer Petersson*

1304 *Sommarkryss*

1305 LEDIGA TJÄNSTER

1307 PLATSANNONSER

1317 MEDDELANDEN

1318 INFORMATION FRÅN LÄKARFÖRBUNDET

ENDAST PÅ WEBBEN

Fler artiklar på Lkartidningen.se

TIPSA LÄKARTIDNINGEN

Har du ett nyhetstips – ta kontakt med redaktionen! Mejla till: tipsa@lakartidningen.se
Tala om ifall du vill vara anonym!

Vetenskapliga artiklar har genomgått referentbedömning. Varje manuskript granskas av minst en (ofta fler) av Läkartidningens stab av vetenskapliga experter. Granskningen av manuskript sker enligt internationella rekommendationer (www.icmje.org).

Organ för Sveriges läkarförbund
Box 5603, 114 86 Stockholm
Besöksadress: Östermalmsgatan 40
Telefon: 08-790 33 00
Fax: 08-20 76 19 (centralredaktion)
08-20 74 35 (annonser)
Webb: Läkartidningen.se
E-post: redaktionen@lakartidningen.se
annonser@lakartidningen.se
fornamn.efternamn@lakartidningen.se

Chefredaktör och ansvarig utgivare
Jonas Hultkvist 08-790 34 61

Medicinsk huvudredaktör
Jan Östergren (internmedicin) 08-790 34 31

Redaktionschef och stf ansvarig utgivare
Karin Bergqvist 08-790 34 91

Tf medicinsk redaktionschef
Anne Brynolf 08-790 34 87

Webbchef
Elisabet Ohlin 08-790 34 97

Marknads-/annonsdirektör
Ulf Jansson 08-790 35 47

Medicinska redaktörer
Jon Ahlberg, docent (kirurgi, patientsäkerhet)

Margaretha Bågedahl-Strindlund, docent (psykiatri)

Ylva Böttiger, docent (klinisk farmakologi)

Mikael Hasselgren, med dr (allmänmedicin)

Lena Marions, docent (obstetrik/gynekologi och pediatrik)

Carl Johan Sundberg, docent (fysiologi)

Sekretariat
Inga-Maj Lagerholm 08-790 34 11
Britt-Marie Ström 08-790 34 79

Administration/ekonomi
Yvonne Bäärnhielm 08-790 34 74

Produktion
Marita Arvidsson (grafiker) 08-790 34 72
Mats Kardell (IT) 08-790 33 38
Bo Svensson (IT) 08-790 33 19

Grafik: Typoform (där inget annat anges)

Redaktion
Miki Agerberg (reporter, vik) 08-790 34 62
Björn Enström (webbredaktör) 08-790 34 81
Doris Francki (medicinsk redigering)

08-790 34 67
Sara Gunnarsdotter (reporter) 08-790 34 10
Sara Holfve (AD) 08-790 34 63
Jarl Holmén (medicinsk terminologi, korrektur) 08-790 34 64

Gabor Hont (kultur) 08-790 34 80
Carin Jacobsson (meddelanden) 08-790 34 78
Ewa Knutsson (debatt, medicinsk redigering)

08-790 34 83
Jan Lind (debatt) 08-790 34 84
Michael Lövttrup (reporter) 08-790 35 26
Marie Närlid (reporter) 08-790 34 29
Madeleine Ramberg Sundström (redigering)

08-790 34 82
Birgit Wilhelmson (medicinsk redigering)

08-790 34 94

Marknads- och annonsavdelning
Britt-Marie Aronsson (annonskoordinator)

08-790 34 95
Irene Balsam (annonservice) 08-790 34 90
Håkan Holmén (säljare) 08-790 35 28
Eva Larsson (säljare) 08-790 35 06
Göran Sterner (säljare) 08-790 35 03

Prenumerationsavdelningen
Hélène Engström 08-790 33 41
pren@lakartidningen.se

Läkartidningen Förlag AB
Håkan Wittgren (vd)

TS-kontrollerad upplaga: 42 300 ex
ISSN: 0023-7205 (pappersutgåva)
1652-7518 (webbupplaga)

Tryckeri Sörmlands Grafiska AB

ORGAN FÖR SVERIGES LÄKARFÖRBUND

GRUNDAD 1904

Sveriges läkarförbund
SÖRMLANDS GRAFISKA AB